

Nye regler for offentlige anskaffelser:

Dårlig etisk standard kan bety tapte anbud

Nye regler for offentlige anskaffelser krever dokumentasjon av en viss etisk standard. Det kan skape trøbbel for mange leverandører.

Av Knut Petter Rønne
kpr@ukeavisen.no

Fra nyttår innføres nye regler for offentlige anskaffelser. Stortinget ønsker at stat, kommuner og fylkeskommuner gjennom sine innkjøp skal bidra til færre brudd på menneskerettigheter også andre steder i verden. Derfor skal offentlige innkjøpere nå kreve egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved innkjøp fra leverandører med risiko for menneskerettsbrudd. Alle leverandører må vise at de har gode nok rutiner for å avdekke kritikkverdige forhold.

Foreløpig er det den nye terskelgrensen for hvor stort et offentlig prosjekt må være før det settes ut på anbud, som har skapt debatt rundt det nye regelverket: Denne terskelen skal som kjent heves fra 500.000 kroner til 1,1 million kroner.

Kan tape anbud

Derfor kan nye krav om dokumentasjon av etisk forsvarlige produksjonsforhold, komme som et sjokk på mange leverandører til det offentlige.

De nye kravene gjør at leverandører risikerer å tape anbud hvis de ikke innfører nye rutiner, mener advokat.

– For mange vil nok dette komme som et sjokk. Mitt inntrykk er at det er svært varierende hvor godt orientert innkjøpere og leverandører er om denne delen av lovendringene, sier advokat i advokatfirmaet Hjort, Hanne Camilla Zimmer.

De nye anbudsreglene trer i kraft fra 1 januar 2017. I kjølvannet av debatten om andre sider ved det nye regelverket, kan kravene som stilles til kontroll av etiske produksjonsforhold ha blitt glemt.

Må redegjøre for flere ledd i leverandørkjeden

Zimmer er ekspert på anbudsprosesser og opplever at de fleste som er opptatt av å tilpasse seg de nye anbudsreglene har fokus på nye terskelverdier og forenkling av anbudsprosess. Ifølge Zimmer er det langt sjeldnere spørsmål om de nye etiske kravene.

– Hvis de ikke får disse rutinene på plass innen årsskiftet, vil de kunne oppleve at en kontrakt glipper fordi de ikke oppfyller minstekrav til rutiner

for å sikre menneskerettigheter i produksjonskjedene, sier Zimmer.

Med de nye reglene må leverandører være forberedt på å måtte redegjøre for flere ledd i leverandørkjeden. Noen ganger helt ned til minste produkt del.

Slik lyder lovens bokstav

§5. Miljø, menneskerettigheter og andre samfunnshensyn:

Statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter og offentligrettslige organer skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger der dette er relevant. Dette skal blant annet skje ved at oppdragsgiveren tar hensyn til livssyklus kostnader. Disse oppdragsgiverne skal også ha egnede rutiner for å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved offentlige anskaffelser der det er en risiko for brudd på slike rettigheter. Departementet kan gi forskrift om det nærmere innholdet av bestemmelsen.

Oppdragsgiveren kan stille egnede krav og kriterier knyttet til ulike trinn i anskaffelsesprosessen, slik at offentlige kontrakter gjennomføres på en måte som fremmer hensyn til miljø, innovasjon, arbeidsforhold og sosiale forhold, forutsatt at kravene og kriteriene har tilknytning til leveransen.

«For mange vil nok dette komme som et sjokk. Mitt inntrykk er at det er svært varierende hvor godt orientert innkjøpere og leverandører er om denne delen av lovendringene»